

I. Czy w dziejach Polski Ludowej dostrzega Pan/Pani tematy dotychczas pominięte? Prosiłbyśmy o wysunięcie postulatów badawczych.

Najistotniejsze w badaniach nad historią Polski Ludowej jest odrzucenie podejścia „celem niniejszej pracy jest udowodnienie (tu następuje teza)” – na rzecz przyjęcia założenia „celem niniejszej pracy jest zbadanie (tu nazwa instytucji czy organizacji – lub temat badawczy – lub precyzyjne określenie procesu, którego rozwój chce się prześledzić)”. Myślę, że za dużo jest wysiłku, aby przedstawić Polskę Ludową jako organizację wręcz przestępczą, która tylko koncentrowała swoje działania, by zaszkodzić narodowi polskiemu.

Moje postulaty idą w kilku kierunkach:

Trzeba prześledzić uwarunkowania międzynarodowe – a tym samym politykę zagraniczną, stosunki Polski z różnymi państwami (sojuszniczymi i innymi).

Należy więcej uwagi zwrócić na efekty (pozytywne i negatywne) polityki gospodarczej. Pomocą w tym względzie byłyby np. monografie o poszczególnych resortach gospodarczych. Nie ma monografii o przemyśle zbrojeniowym, choć dokumentacja archiwalna jest olbrzymia.

Jakie było powojenne Wojsko Polskie – czy było nowoczesne czy nie, co dawało istnienie wielkiego aparatu politycznego w wojsku.

Potrzebny jest cykl prac o PZPR. Wymienię przykładowo „Portret zbiorowy sekretarza partyjnego (różnych szczebli)”, oparty na szerokim materiale biograficznym i autobiograficznym, pokazujący proces przemian pokoleniowych w tym aparacie.

Wracając do spraw ekonomiki – potrzebne są prace – w tym wypadku zarówno monografie naukowe, jak i opracowania popularne – pokazujące historię polskiego zadłużenia w latach siedemdziesiątych oraz problem jego spłacania w latach osiemdziesiątych.

II. Jaka rolę w warsztacie badawczym historyków, zajmujących się dziejami Polski Ludowej, odgrywają, a jaką winny odgrywać, różne kategorie źródeł?

Dla naukowego potraktowania dziejów Polski Ludowej ważne są wszystkie typy źródeł (w tym niedoceniana prasa, akta partyjne i państwowe, akta sądowe, akta osobowe).

III. Czy w Pana/Pani warsztacie naukowym wykorzystuje Pan/Pani monografie i wydawnictwa źródłowe dotyczące historii Polski Ludowej, opublikowane przed 1989 r. – i dlaczego?

Z uwagi na moje zainteresowania badawcze (biografistyka, obszerny informator historyczny, edycja źródeł) pomocą były i są opracowania wewnętrzne powstałe przed 1989 r. (wytworzone w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Urzędzie Rady Ministrów, Centralnym

Archiwum KC PZPR). Stąd rzadziej sięgałem do monografii ogłoszonych w czasach PRL.

IV. Jaką nazwę okresu 1944/45–1989 uważa Pan/Pani za odpowiednią – Polska Ludowa? PRL? Peereł? Rzeczpospolita Druga i Pół, Polska pod okupacją sowiecką? Ewentualnie prosimy o własne propozycje.

Zostawmy naukowcom swobodę. Eliminowałbym w pracach naukowych określenia typu „Peereł, Rzeczpospolita Dwa i Pół, Polska pod okupacją sowiecką” – to potencjalne tytuły tendencyjnej publicystyki historycznej.

V. Czy opublikował(a) Pan/Pani także jakieś prace naukowe dotyczące innych okresów dziejów Polski lub z zakresu dziejów powszechnych? (Oczywiście możliwa jest odpowiedź: nie dotyczy).

Zajmowałem się zarówno historią końca XIX i początków XX w., jak i okresem międzywojennym. Poczynając od 1982 r. uczestniczyłem w publikacji źródeł do dziejów PPR i PPS na łamach „Archiwum Ruchu Robotniczego”. Pierwszą moją samodzielną pozycją edytorską był wydany w 1992 r. *Protokół obrad KC PPR w maju 1945 r.*

VI. Prosimy wymienić nazwiska historyków zajmujących się dziejami Polski Ludowej, których uznaje Pan/Pani za autorytety naukowe.

W badaniach nad historią nie ma – jak w wojsku – stopni. Swój wkład wnoszą zarówno doświadczeni, jak i młodzi badacze.

Dr hab. Aleksander Kochański, ur. w 1928 r., w 1952 r. ukończył studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego (praca magisterska dotyczyła ruchu zawodowego SDKPiL w latach 1907–1910), w 1966 r. obronił pracę doktorską opisującą problemy polityczne i ideologiczne SDKPiL również w latach 1907–1910 (promotor prof. Tadeusz Daniszewski). Autor kompendium: *Polska 1944–1991. Informator historyczny*, tom I: *Podział administracyjny. Ważniejsze akty prawne, decyzje i enuncjacje państwowe (1944–1956)*, Warszawa 1996; tom II, obejmujący lata 1957–1970 ukazał się w 2000 r., a tom III, obejmujący lata 1971–1991 w 2005 r.
